



**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 19. april 2012 truffet vedtak i

Sak nr: 150-11 (arkivnr:201100784-14)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Jeppe Normann
Svein J. Magnussen
Björg Tørresdal

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak: Tingrettsdommer B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.

Innledning:

Ved brev av 2. november 2011 har advokat C på vegne av A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeradferd. Klager ble den 18. november 2011 varslet om mulig avvisning av klagen. Klagen er supplert ved brev av 6. desember 2011. Klagen er forelagt tingrettsdommer B som ved brev av 12. januar 2012 har avgitt uttalelse. Sorenskriveren ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Klagen gjelder uttalelser i domspremissene i en sivil sak hvor Advokat A AS var saksøkt. Dom der saksøkte ble frifunnet ble avsagt den 10. februar 2011. Under punktet rettens vurdering fremgår følgende:

Offentlig skifte i boet etter D ble åpnet 11. august 2008. Etter dette tidspunktet er det boets organer som har eksklusiv råderett over boet midler. Dette er så selvsagt at det fremstår som oppsiktsvekkende at en advokat kan ha vært i tvil om det. Advokat A har i retten forklart at hun vurderte spørsmålet, men kom til at når arbeidene var utført og godkjent av E, var retten til pengene gått over til entreprenøren. Dette er selvsagt ikke holdbart. Innestående på klientkonto er klientens midler, og råderetten går over til boet ved dødsfallet. Særlig gjelder dette når offentlig skifte er åpnet, noe avtaleloven § 21 er et utslag av, men det gjelder generelt. Det er for så vidt ikke nødvendig å gå inn på om advokat As oppdrag faller inn under begrepet fullmakt, jf. avtaleloven § 21, idet hun under ingen omstendigheter hadde anledning til å råde over midlene. Forholdet blir desto mer kritikkverdig ettersom adv. A på utbetalingstidspunktet visste at det var utstedt preklusivt proklama. Det er ikke tvilsomt at adv. As forføyning over midlene var uberettiget og rettsstridig.

Klager – advokat A – har i hovedsak vist til følgende:

Tremåneders-fristen etter domstolloven § 237 er utvilsomt oversittet. Klager ble imidlertid så deprimert og “satt ut av spill” av omtalen i domspremissene at hun ikke har vært i stand til å tenke på å klage innen fristen. Det er mindre enn ett år siden forholdet fant sted, og det bes uansett om at Tilsynsutvalget tar saken til behandling av eget tiltak.

Utformingen av domspremissene er i strid med punkt 7 i de dommeretiske prinsippene hvor det fremgår at ved utformingen av rettens avgjørelser, skal dommeren vise tilbørlig respekt overfor alle involverte så langt det er forenlig med kravet til en dekkende begrunnelse.

Klager ble frifunnet idet retten ikke fant det sannsynliggjort noe tap som følge av klagers handlemåte. Det fremgår således tydelig at dommerens vurdering av klagers opptreden ikke hadde betydning for resultatet i dommen. Så lenge klagers opptreden/juridiske vurderinger ikke hadde betydning for resultatet tingretten kom frem til, var det unødvendig å benytte de ordvalg dommeren gjorde i forannevnte avsnitt fra dommen. Uttalelsene oppfattes som grove, og dommerens opptreden som unødvendig tilspisset og sårende.

Gjennom å benytte dette ordvalget har dommeren påført klager en sterk psykisk påkjenning og et “stempel” som har vært unødvendig, noe som er urimelig i en offentlig tilgjengelig dom. Det dreier seg om en tilnærmet "henrettelse" av klageren.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Klagen bør avvises. Det er ikke opplyst noen særlig grunn til at klagefristen ikke er overholdt, og det anførte tilsier heller ikke at Tilsynsutvalget bør ta saken til behandling av eget tiltak.

Hvor mye av faktum i en sak som skal drøftes i en dom ut over det som er strengt nødvendig for det materielle resultatet, må til en viss grad være gjenstand for dommerens skjønn. Det vises til Skoghøy, Universitetsforlaget 1998 side 720.

I denne saken var det nødvendig å drøfte spørsmålet om berettigelsen av klagers opptreden. Dette var en vesentlig del av begge parter påstandsgrunnlag, og det var derfor vanskelig å komme utenom en vurdering av denne. Etter tvisteloven § 19-5 femte ledd skal retten gjøre rede for den bevisvurdering og rettsanvendelse avgjørelsen er bygget på. Dette gjelder også sakskostnadsavgjørelsen. Retten måtte her vurdere om det var tungtveiende grunner til at klagers motpart (saksøkerne) ble tilkjent sakskostnader etter tvistelovens unntaksregler, og at det i utgangspunktet forelå ansvarsgrunnlag, var et moment ved denne vurderingen.

Ordbruken i domspremissene var ikke kritikkverdig. Dersom retten er i tvil er det grunn til å gi uttrykk for det. Det samme må være tilfelle dersom retten finner et spørsmål klart eller åpenbart. Begrepet rettsstridig brukes som en motsats til rettmessig, og dersom en profesjonsutøver har handlet rettsstridig vil det som regel være kritikkverdig. Ordene er ikke i seg selv klart sårende eller infamerende.

Innklagede legger stor vekt på å opptre slik at saken ikke blir unødig belastende for partene både ved gjennomføringen av saker og ved skriving av avgjørelser. Innklagede beklager at hans karakteristikk av klagers fremgangsmåte har gått inn på henne, men mener at ordvalget i domspremissene ikke er urimelige eller går unødig utover det nødvendige, når klagers fremgangsmåte først skulle vurderes.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstolloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Fristen for å klage en dommer inn for Tilsynsutvalget er tre måneder etter at forholdet fant sted, eventuelt tre måneder etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet, jf. domstolloven § 237 fjerde ledd. Forholdet fant sted den 10. februar 2011, da dommen ble avsagt, og klager ble kjent med dette noe senere da dommen ble forkynt. Klagen ble fremsatt den 2. november 2011. Dette innebærer at klagen er fremsatt nærmere ni måneder etter at forholdet fant sted og at klagefristen er oversittet. Klager har anført at hun ble så satt ut av dommen at hun ikke klarte å fremsette klage innen tremånedersfristen.

Tilsynsutvalget tar ikke stilling til om klagerens psykiske reaksjon på domspremissene utgjør en rimelig grunn til å oversitte klagefristen.

Det er ikke gått ett år siden forholdet fant sted. Tilsynsutvalget har da, uavhengig av om det foreligger rimelig grunn til fristoversittelsen, adgang til å ta klagen opp til vurdering i utvalgsmøte, jf. domstolloven § 237 fjerde ledd annet punktum. Dette er særlig aktuelt

dersom utvalget finner grunn til å vurdere de forhold som fremkommer i klagen. Utvalget har etter en samlet vurdering funnet grunn til å ta saken opp til behandling.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptre i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Klager har anført at dommeren har utformet krenkende domspremisser. Dette gjelder spørsmål om god dommerskikk som utvalget kan vurdere.

God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver, både muntlig og skriftlig. Disiplinærtiltak er ment for den klanderverdige opptreden, herunder uttalelser og ordbruk. Bagatellmessige forhold er forutsatt å falle utenfor.

I forarbeidene til domstoloven kap. 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd. Når det særlig gjelder skriftlighet, vil "bruk av unødvendig sterke ord og uttrykk i rettslige avgjørelser kunne føre til disiplinærtiltak, når de ord/uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende", jf. NOU 1999:19 side 326 første spalte.

"Ethiske prinsipper for dommeradferd" vedtatt 1. oktober 2010 ligger til grunn for Tilsynsutvalgets vurderinger. En upassende og krenkende skriftlig språkbruk i en dom er i strid med kravet til korrekt opptreden nedfelt i prinsippenes punkt 6 – om at en dommer skal holde en saklig tone og opptre verdig og korrekt. I prinsippenes punkt 7 er det utformet en særlig etisk standard for utforming av rettslige avgjørelser. Det heter her at "Ved utforming av rettens avgjørelser må dommeren vise tilbørlig respekt overfor alle involverte så langt det er forenlig med kravet til en dekkende begrunnelse."

Dommeren har et særlig ansvar for sitt ordvalg i rettslige avgjørelser. Ord og uttrykk står der for alltid. Skriftlige karakteristikker har en sterkere effekt og kan derfor oppleves mer belastende enn øyeblikkets muntlige utsagn.

Det må være påvist konkret krenkende utsagn vurdert i forhold til det saklige behov for begrunnelse, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak. Ikke enhver uheldig eller unødvendig ytring i en dom fører til kritikk. Det må overgå en viss terskel.

Tilsynsutvalget finner slike forhold påvist gjennom de aktuelle utsagn i dommen, nemlig

Dette er så selvsagt at det fremstår som oppsiktsvekkende at en advokat kan ha vært i tvil om det.

Dette er selvsagt ikke holdbart.

Forholdet blir desto mer kritikkverdig ettersom adv. A på utbetalingstidspunktet visste at det var utstedt preklusivt proklama.

Det er ikke tvilsomt at adv. As forføyning over midlene var uberettiget og rettsstridig.

Tilsynsutvalget er enig med klageren i at dommeren brukte unødvendig sterke ord og uttrykk, særlig hensett til klagerens argumentasjon og resultatet i saken, herunder sakskostnadsavgjørelsen. Det burde vært tilstrekkelig å konstatere at advokaten etter dommerens oppfatning tok feil, og eventuelt at det forelå ansvarsgrunnlag. Uansett var det klart unødvendig å understreke uenigheten ved bruk av belastende uttrykk som "selvsagt", "oppsiktsvekkende", "desto mer kritikkverdig" og "uberettiget og rettsstridig".

De aktuelle utsagn fremstår som en unødvendig subjektiv tilspisset karakteristikk av klagerens handlinger og vurderinger. Dette er av betydning for hennes renommé som advokat. Det er brukt unødvendige sterkt negative bemerkninger som er klart egnet til å virke sårende og infamerende.

Tilsynsutvalget har reagert på den måten dommeren har uttrykt seg på. Det faller utenfor utvalgets mandat å ha noen oppfatning om dommen for øvrig.

Tilsynsutvalget finner at dommerens opptreden er i strid med god dommerskikk, og at det er grunnlag for å ilegge tingrettsdommer B disiplinærtiltak i form av kritikk.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Tingrettsdommer B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.